Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De sancta Margaretha lxxxviii

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

tibi obuiauerit ipſa tua vxoꝛ eſt. Quo facto.theo
doꝛa cum camelis venit. ⁊ virū ſuū videns ⁊ reco
gnoſcēs intra ſe dixit. Heu me vir bone meꝰ quan
tū laboꝛo vt eripiar a peccato qđ feci in te. Cū aūt
appꝛopiquaſſꝫ.ſalutauit eū dicēs. Gaudeas dn̄e
meꝰ. Jlle aūt eā penitꝰ nō cognouit. Sed cū diu-
tiſſime expectaret: ⁊ ſe deceptū clamaret.facta ē
vox ad eū dicēs. Jlle q̄ te heri mane ſalutauit: vx-
oꝛ tua erat. B Tante aūt ſanctitatis fuit btā
theodoꝛa: vt mlťa miracula faceret. Nam ⁊ hoīeꝫ
a beſtia laceratū eripuit. ⁊ ſuis p̄cibꝰ ſuſcitauit.
Jp̄am quoqꝫ beſtiā inſecuta maledixit que ſubito
moꝛtua coꝛruit. Dyabolus aūt ſanctitatem ſuam
ferre nō valēs.eidē apparuit dicēs. Meretrix pꝛe
oībꝰ ⁊ adultera.reliq̄ſti virū tuū vt huc venires ⁊
ꝯtēneres? Per virtutes meas tremēdas in te ſu-
ſcitabo pꝛeliū. ⁊ ſi te nō fecero crucifixū negare
non dicas q: ego ſum. Jpſa autē ſignū crucis ſibi
edidit. ⁊ ꝓtinus demon euanuit. Quadā autē
vice dū de ciuitate cū camelis rediret.et in quo-
dam loco hoſpitata fuiſſꝫ.puella quedā nocte ad
eam venit dicēs. Doꝛmi mecū. Que cū reſpueret:
iuit ad alteꝝ qui in eodē loco iacebat. Cū aūt eiꝰ
venter intumuiſſet. ⁊ de quo ꝯcepiſſet interroga-
ta fuiſſet ait. Monachꝰ ille theodoꝛus doꝛmiuit
mecū.natū igiť puerū ad abbatē monaſterij trāſ-
miſerūt. Qui cū theodoꝝ increparet. ⁊ ille ſibi in
dulgere peteret.ſcapuľ ſuis puerū impoſuit. ⁊ de
monaſterio ꝓiecit. Jlla aūt abiecta ꝑ.vij.ānos ex
tra mōaſteriū manſit. ⁊ de lacte pecoꝝ infantem
nutriuit. Diabolꝰ aūt tante eiꝰ patiētie inuidens
in ſpeciē viri ſui ſe trāſfigurauit.eiqꝫ dixit. Quid
hic agis dn̄a mea.ecce langueo ꝓ te.nec aliquam
ꝯſolationē recipio. Ueni ergo lux mea: q: ſi cū vi-
ro alio iacuiſti hoc tibi indulgeo. At illa credens
virū ſuū eſſe dixit ad illū. Nunq̄ amplꝰ tecū ma-
nebo: q: filiꝰ iohānis militis iacuit mecū. ⁊ volo
agere pn̄iam de eo qđ in te peccaui. Et cū oꝛaſſet
ſtatim euanuit. ⁊ demonē fuiſſe agnouit. Altera
iterū vice diabolꝰ voluit eā terrere. Nam in ſiľtu
dine ferarū terribiliū demones ad eam venerūt.
et vir quidā inſtigās eas dicebat. Comedite me-
retricē hanc. Jlla aūt oꝛauit ⁊ euanuerūt. Alte-
ra vice multudo militū veniebat: quā pꝛinceps p̄
cedebat. ⁊ eū ceteri adoꝛabāt. Dixerūtqꝫ milites.
Theodoꝛe. ſurge ⁊ adoꝛa pꝛincipē noſtrū. Que
r̄ndit. dn̄m deū adoꝛo. Qđ cū pꝛincipi nunciatū fu
iſſet.iuſſit eā adduci ⁊ tot toꝛmētis affici: vt moꝛ-
tua putaretur. Et poſtmodum oīs turba euanuit
Alia iterū vice vidit ibidē aurū multū q̄ ſignans
ſe illud refugit. ⁊ deo ſe recommendauit. Altera
etiam vice vidit quendā ferentem caniſtrum ple-
num omni genere ciboꝝ ⁊ dicentē ſibi. Dicit pꝛin
ceps qui te cecidit. Tolle comede: q: neſciens fe-
cit hoc. Jlla aūt ſe ſignauit. ⁊ pꝛotinus euanuit.
Completis aūt ſeptem annis abbas patienti-
am eius ꝯſiderans eam reconciliauit. ⁊ cū puero
ſuo in monaſteriū introduxit. Ubi cum duos poſt
modum annos laudabiľr peregiſſet: puerū acce
pit: ⁊ ſecum in cella ſua clauſit. Quod cum abbati
reuelatum fuiſſet.miſit quoſdā monachos qui di
ligentius auſcultarēt quid nam cum eo loquereť.
Jlla aūt puerū amplexās ⁊ deoſculans dixit. Fi-
li mi dulciſſime. tempus vite mee venit. Relin-
quo te deo ipſum patrē ⁊ adiutoꝛem habeas. Fili
dulciſſime ieiunijs ⁊ oꝛōnibꝰ inſiſtes. ⁊ fratribuſ
tuis deuote ſeruias. Et hec dicēs ſp̄m tradidit. et
in dn̄o feliciter obdoꝛmiuit. Circa annos dn̄i.cccc.
lxx. Qđ puer cernēs plurimū flere cepit. Jn ip
ſa aūt nocte viſio abbati mōaſterij monſtrata eſt
in hūc modū. Nuptie maxīe parabātur. ⁊ venie
bant oꝛdines angeloꝝ ⁊ pꝛophetaꝝ ⁊ martirū et
omniū ſanctoꝝ. Et ecce in medio eoꝝ mulier ſola
gloꝛia ineffabili circūdata. ⁊ venit vſqꝫ ad nupti-
as ⁊ ſedit ſuꝑ lectū. ⁊ oēs aſtantes adoꝛabāt eaꝫ.
Et ecce vox dicens. Hic eſt abba theodoꝛus qui
falſo de puero accuſatus eſt. Septem tp̄a ſuper
eam mutata ſunt.caſtigata eſt eīn quia cubile vi-
ri ſui coinquinauit. Excitatus aūt abbas ꝯcitus
cum fratribus ad cellam eius iuit. ⁊ eam iam de-
functā īuenit. Et intrātes ⁊ diſcooperiētes ipaꝫ
eſſe feminā inuenerūt. Miſitqꝫ abbas pꝛo patre
puelle que eam infamauerat. ⁊ dixit illi. Uir filie
tue moꝛtuus eſt. Et auferēs veſtimentū mulierē
eſſe cognouit. Factꝰ eſt igitur timoꝛ magnus ſuꝑ
oēs qui hoc audierūt. Angelus aūt dn̄i abbati lo
cutus eſt. Surge velociter equū ꝯſcēde ⁊ vade in
ciuitatē. ⁊ ſi quis tibi obuiauerit aſſume ⁊ tecum
adduc. Qui dum ꝑgeret quidā vir currēs ſibi ob-
uiauit. Quē cū abbas interrogaret quo ꝑgeret.il
le ait. Mulier mea moꝛtua eſt ⁊ vado videre eā.
Et aſſumpſit abbas virū theodoꝛe in equū ⁊ veni
entes plurimū fleuerūt. ⁊ ip̄am cum multis lau-
dibus ſepelierūt. Uir aūt eiꝰ cellā vxoꝛis ſue theo
doꝛe accepit. ⁊ ibidem permanens tandē in dn̄o
obdoꝛmiuit. Puer aūt theodoꝛe nutricē ſequens
omniū moꝝ honeſtate pollebat.ita q̄ moꝛtuo ab
bate monaſterij in abbatem ipſe vnanimiter eſt
electus.

De ſancta margaretha. lxxxviij. A

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

De ſancta Margaretha

Margaretha dicitur a quadā pcioſa gēma
q̄ margarita vocaṫ que gēma eſt cādida
parua ⁊ v̄tuoſa . Sic beata margaretha
fuit candida p̄ virginitatē . parua p̄ hūilitatē . vir-
tuoſa p̄ miraculoꝝ opationē. Uirtus aūt hui⁹ la-
pidis dicit̄ eſſe ꝯtra ſanguinis effuſionē . ꝯtra cor-
dis paſſionē . ⁊ ad ſpūs ꝯfortationē. Sic btā mar
garetha habuit virtutē ꝯtra effuſionē ſui ſangui-
nis p̄ ꝯſtantiā q: in ſuo martirio ꝯſtātiſſima extitit
Contra cordis paſſionē . id eſt . demonis tēptatio-
nem p̄ victoriā : q: ipſa diabolū ſupauit. Ad ſpūs
ꝯfortationē p̄ doctrinā q: mltoꝝ aīos ꝯfortauit ⁊
ad fidem xp̄i ꝯuertit. Cui⁹ legendā theotin⁹ vir
eruditus ſcripſit. B

Margaretha de ciuitate antiochie filia fu-
it theodoſij gentiliū patriarche. Hec nu-
trici traditur ⁊ ad adultā etatē veniens
baptiſatur ⁊ ꝓpter hoc exoſa patri plurimū ha-
bebatur. Quadam igitur die dum iam annū . xv.
attigiſſet . ⁊ cū alijs virginib⁹ oues nutricis cuſto
diret . p̄fectus olibri⁹ inde tranſitū faciēs ⁊ puel-
lam tam ſpecioſam ꝯſiderans mox in eius amore
exarſit . ⁊ pueros ad eam ꝯcitus miſit dicēs . Ite
⁊ eam cōprehendite . vt ſi libera eſt eam michi in
vxorē accipiā . ſi ancilla eſt eam michi in ꝯcubinā
habeā. Cum ergo eius fuiſſet ꝯſpectui p̄ſentata .
eam de genere ſuo ac nomine et religione requi-
ſiuit. Illa aūt rn̄dit ſe genere nobilē nomine mar
garetham . ac religione chriſtianam . Cui prefect⁹
Duo prima tibi recte ꝯueniūt q: nobilis habe-
ris ⁊ pulcerrima margarita comprobaris ſed ter
cium tibi nō ꝯuenit vt puella tam pulcra ⁊ nobi-
lis deum habeat crucifixum. Cui illa. Unde ſcis
chriſtū fuiſſe crucifixū? Et ille. Ex libris xp̄ianoꝝ.
Cui margaretha. Cum igitur legatur pena xp̄i ⁊
gloria : que verecūdia eſt veſtra vt vnū credatis
⁊ alterū denegetis? Cum aūt margaretha eū ſpō-
te crucifixum fuiſſe pro redemptione noſtra aſſe-
reret . ſed nūc eum in eternum viuere affirmaret .
iratus p̄fectus eam in carcerē mitti iuſſit. Sequē
ti aūt die eam ad ſe vocari fecit . eiq̄ dixit. Uana
puella miſerere pulcritudinis tue . ⁊ deos noſtros
adora vt tibi bene ſit. Cui illa. Illū adoro quem
terra ꝯtremiſcit . mare formidat . ⁊ oēs creature ti
ment. Cui p̄fectus. Niſi michi ꝯſentias corp⁹ tuū
faciā laniari. Cui margaretha. Xp̄s in mortē ſeip
ſum pro me tradidit . ⁊ ideo pro xp̄o mori deſide-
ro. Tunc p̄fectus iuſſit eam in eculeum ſuſpendi .
⁊ eā tam crudelr̄ primo virgis . deinde pectinib⁹
ferreis vſq̄ ad nudationē oſſiū laniari q̄ ſāguis d̄
ei⁹ corpe tanq̄ de fonte puriſſimo emanauit. Fle-
bant aūt qui ibi aderāt ⁊ dicebāt. O margaretha
vere de te dolem⁹ q: corpus tuū tam crudelr̄ lani-
ari ꝯſpicim⁹. O qualem amiſiſti pulcritudinē pro
pter tuam incredulitatē. Tn̄ nunc ſaltē crede vt
viuas. Quib⁹ illa. O mali ꝯſiliarij recedite ⁊ abi-
te. Hec carnis cruciatio eſt aīe ſaluatio. Dixitq̄
ad p̄fectum. Impudēs canis ⁊ inſatiabilis leo in
carnē ptātem habes : ſꝫ animā xp̄s reſeruat. Pre-
fect⁹ aūt faciē clamide opiebat nec tantā ſanguis
effuſionē videre poterat . deinde eā deponi fecit .
et eam in carcere recludi iuſſit . ⁊ mira ibi claritas
fulſit. Ubi dū eſſet orauit dn̄m vt inimicū qui ſecū
pugnat ſibi viſibilr̄ demonſtraret . Et ecce draco
immaniſſim⁹ ibidem apparuit. Qui dum eam de
uoratur⁹ impeteret ſignū crucis edidit . ⁊ ille eua
nuit. Uel vt alibi legit̄ . os ſup caput eius ponēs ⁊
linguam ſuper calcaneum porrigēs : eam ꝓtinus
deglutiuit. Sed dū eā abſorbere vellet : ſigno cru-
cis ſe muniuit . ⁊ īdō draco virtute crucis crepuit
et virgo illeſa exiuit. Iſtud aūt qd̄ dicit̄ de draco-
nis deuoratione ⁊ ipſi⁹ crepatione apocrifū ⁊ fri-
uolū reputat̄. C Diabolus iterū vt eam deci
pere poſſet in ſpeciē hoīs ſe mutauit. Quē vidēs
in orationē ſe dedit . ⁊ dum ſurrexiſſet diabol⁹ ad
eam acceſſit : ⁊ manū tenēs dixit . Sufficiāt tibi q̄
feciſti . iam nūc ceſſa de mea p̄ſona . Illa autē cū p̄
caput ap p̄hēdit ⁊ ſub ſe ad terrā deiecit . ⁊ ſup cer
uicē eius dextrū pedē poſuit . ⁊ dixit. Sternere ſu
pbe demon ſub pedibus femine. Demon aūt cla-

mabat. O beata margaretha ſuperatus ſum. Si
iuuenis me vinceret non curaſſem. ecce a tenera
puella ſupatuſſum: ⁊ inde plus doleo: q꞉ pr̄ tuus
et mr̄ tua amici mei fuerūt. Jlla vero cū coegit vt
diceret cur veniſſet. Qui ſe veniſſe ait vt ſibi ꝯſu-
leret ꝙ monitis p̄ſidis obediret. Coegit quoqꝫ vt
diceret cur xp̄ianos tam mltiplr̄ tēptaret. Qui rn̄
dit naturale odiū ſibi eſſe ꝯtra viros virtuoſos. ⁊
q̄uis ſepe ab eis repellat̄ tn̄ deſiderio ſeducendi
ipſe infeſtus exiſtit. ⁊ q꞉ inuidet de hoīm felicita-
te quā ipſe amiſit: q̄uis eā recupare nō poſſit. ip-
ſam tn̄ alijs auferre ꝯtēdit. Addiditqꝫ ꝙ ſalomon
infinitā demonū multitudinē in quodā vaſe inclu
ſit. Poſt mortē ſuaz cū de illo vaſe demones ignē
mitterēt. ⁊ hoīes ibidē magnū eſſe theſauꝝ puta
rent. vas ꝯfregerūt. ⁊ demones exeūtes aerē im-
pleuerūt. His dictis v̄go pedē ſubleuauit ⁊ dixit
fuge miſer. Et demon ſtatim euanuit. Secura igi
tur efficitur q꞉ que principem vicerat miniſtrū ꝑ-
cul dubio ſuparet. Sequēti igitur die ꝯuenīētibꝰ
populis iudici p̄ſtatur. ⁊ ſacrificare cōtemnens
exuitur. corpuſqꝫ facibꝰ ardentibus cōburitur: ita
vt cuncti mirarentur quō tam tenera puella tot
poſſet tormenta ſuſtinere. Deinde in vaſe magno
pleno aqua ipām ligari ⁊ poni fecit vt ex penarū
ꝯmutatione creſceret vis doloris. Sed ſubito ter
ra ꝯcutitur. ⁊ cūctis vidētibꝰ virgo illeſa egredit̄.
Tunc q̄nqꝫ milia viroꝝ crediderūt. ⁊ ꝑ noīe xp̄i
capitalē ſnīam acceperūt. Prefectꝰ aūt timēs ne
alij ꝯuerterētur: ꝯcitꝰ beatā margarethā decolla
ri p̄cepit. Jlla aūt impetrato orandi ſpacio pro ſe
⁊ ſuis ꝑſecutoribꝰ. necnō ⁊ ꝑ eius memoriā agē
tibus ⁊ ſe inuocātibꝰ deuote orauit addens vt q̄-
cunqꝫ in partu ꝑiclitās ſe inuocaret illeſam pro-
lem emitteret. Factaqꝫ eſt vox de celo ꝙ in ſuis
ſe nouerit petionibꝰ exauditā. Surgenſqꝫ ab ora
tiōe dixit ſpiculatori. Frater tolle gladiū tuū ⁊ ꝑ
cute me. Qui ꝑcutiēs caput eiꝰ vno ictu abſtulit
⁊ ſic martirij coronā ſuſcepit. Paſſa eſt aūt. xiij.
kl's. auguſti. vt in eiꝰ hiſtoria inuenit̄. Alibi legit̄
ꝙ. iij. ydus iulij. ¶De hac ſctā virgine ſic dicit q̄
dam ſanctus. Beata margaretha fuit timoris dei
plena. iuſtitia p̄dita. religione cōpoſita. cōpuncti
one ꝑfuſa. honeſtate laudabilis. patiētia ſingula
ris. nichilqꝫ in ea ꝯtrariū religione xp̄iane inue-
niebat̄. odioſa patri ſuo. dilecta dn̄o iheſu xp̄o.

¶De ſancto Alexio lxxxix. A

Alexius dicitur ab a qđ eſt valde. ⁊ lexis
qđ eſt ſermo. Jnde alexiꝰ quaſi valde in
verbo dei robuſtus.

Alexius fuit filius euphemiani viri nobi
liſſimi romanoꝝ. ⁊ in aula impatoris pri
mi. Cui tria milia pueroꝝ aſſiſtebāt: qui
zonis aureis cingebātur. ⁊ veſtimētis ſericis in-
duebātur. Erat aūt p̄fectꝰ euphemianꝰ valde mi-
ſericors. ⁊ ſingul' diebus in domo ſua tres menſe
paupibꝰ. orphanis. viduis ⁊ ꝑegrinis parabātur
q̄bus ſtrēnue ſeruiebat. ⁊ hora. ix. ipſe cū viris re
ligioſis cibū in timore dn̄i capiebat. Cui vxor no-
mine aglaes eiuſdem religionis ac ꝓpoſiti erat.
Cum aūt filiū non hr̄ent: ad preces tn̄ ſuas dn̄s
eis ꝯtulit filiū. Poſt quem ipſi deinceps in caſti-
tate viuere firmauerūt. Traditus aūt puer libe-
ralibus diſciplinis cum omnibus philoſophie ar-
tibus ipſe florebat. ⁊ iam ad puberem etatem ve
niſſent. puella ſibi de domo imperiali eligitur ⁊ ſi
bi in ꝯiugē copulatur. Venit nox in qua cū ſpon-
ſa ſua ſuſcepit ſecreta ſilencia. Tunc ſanctꝰ iuue-
nis cepit ſponſam ſuam in dei timore inſtruere. ac
ipām ad virginitatis prouocare pudorē. Deinde
anulū ſuū aureū. ⁊ caput balthei quo cingebatur
ſibi ſeruāda tradidit dicens. Suſcipe hec ⁊ ſerua
donec deo placuerit. ⁊ dn̄s ſit iter nos. Poſt hoc
de ſubſtātia ſua accipiēs ad mare diſceſſit. aſcen-
denſqꝫ occulte nauem laodiciam vſqꝫ deuenit. in
deqꝫ ꝑgens in ediſſam ciuitatem ſirie profectꝰ eſt
vbi imago dn̄i noſtri iheſu chriſti ſine hūano ope-
re facta in ſindone habebatur. Quo perueniens
omnia que ſecum detulerat pauperibꝰ diſtribuit
et veſtimēta vilia induēs cum ceteris pauperibꝰ